

Η Αιολική Ενέργεια το 2020 στην Ελλάδα

Δύο διαφορετικοί παράγοντες που απειλούν τις θετικές προοπτικές:

- 1) Οι αντιεπισημονικές ιδέες για εκτεταμένες ζώνες αποκλεισμού
- 2) Οι αβεβαιότητες του Ειδικού Λογαριασμού Α.Π.Ε.

Παναγιώτης Γ. Παπασταματίου

Γενικός Διευθυντής ΕΛΕΤΑΕΝ

Μέλος ΔΣ ΕΣΗΑΠΕ

22 Δεκεμβρίου 2019

Το 2020 ξεκινά με θετικές προσδοκίες για την ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας στην Ελλάδα.

- Η χρονιά που φεύγει, το 2019, ήταν έτος ρεκόρ σε νέες εγκαταστάσεις αιολικών πάρκων στη χώρα μας. Η προκαταρκτική εικόνα που έχουμε, δείχνει ότι η νέα αιολική ισχύς που συνδέθηκε στο δίκτυο άγγιξε ή και ξεπέρασε τα 400MW.
- Ο επικαιροποιημένος Εθνικός Σχεδιασμός για την Ενέργεια και το Κλίμα είναι πολύ πιο φιλόδοξος από τον προηγούμενο και θέτει υψηλούς στόχους για το 2030. Η απολιγνιτοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής είναι ένας εμβληματικός στόχος. Αναλόγως, η Μακροχρόνια Ενεργειακή Στρατηγική για το 2050 έχει παρουσιάσει τα σενάρια για το πώς η Ελλάδα θα είναι ενεργός συμμετοχος στην προσπάθεια για την κλιματική ουδετερότητα.
- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το νέο EU Green Deal σηματοδοτεί μια τεχνολογική και οικονομική επανάσταση. Οι προσαρμογές και οι αλλαγές που πρέπει να γίνουν είναι εντυπωσιακές. Η Ευρώπη φιλοδοξεί να γίνει η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος. Η αιολική ενέργεια προφανώς θα αναλάβει ένα μεγάλο μέρος αυτής της προσπάθειας.
- Σε τεχνολογικό και οικονομικό επίπεδο, έχει πλέον απτά αποδειχθεί ότι η αιολική ενέργεια -και οι Α.Π.Ε. γενικότερα- είναι η πιο φθηνή επιλογή για την ηλεκτροπαραγωγή.

Επομένως, τι μπορεί να πάει στραβά και να διαψευσθούν οι προσδοκίες; Η απάντηση είναι ότι υπάρχουν πολλά προβλήματα που πρέπει να διορθωθούν και πολλές απειλές που πρέπει να αποφευχθούν. Θα αναφερθώ σε δύο μόνο ζητήματα, διαφορετικά μεταξύ τους.

1) Το πρώτο αφορά τη συζήτηση για τη σχέση της αιολικής ενέργειας με τη βιοποικιλότητα.

Ένα τέτοιο ζήτημα δεν θα έπρεπε να αποτελεί αντικείμενο τόσο έντονων αντιπαραθέσεων όσο συμβαίνει. Η μέγιστη απειλή για την βιοποικιλότητα είναι η κλιματική αλλαγή. Και έχει πλέον αποδειχθεί ότι η απειλή αυτή είναι ανθρωπογενής. Όλοι οι επιστήμονες που ασχολούνται με το κλίμα συμφωνούν σε αυτό. Δυστυχώς όμως, πολλές φορές διατυπώνονται επιχειρήματα που αρνούνται αυτή την επιστημονική αλήθεια. Αρνούνται και τα δεδομένα: Οι πιέσεις που προκαλεί η αιολική ενέργεια στη βιοποικιλότητα είναι ελάχιστες, μπορούν να εκμηδενισθούν με ορθή χωροθέτηση και χρήση νέων τεχνολογιών αποτροπής της ορνιθοπανίδας και οπωσδήποτε δεν συνάδουν με την ένταση και το εύρος των αντιδράσεων. Οι πιέσεις αυτές υπερ-μεγεθύνονται και υπερ-προβάλλονται για να δικαιολογήσουν προαποφασισμένες προτάσεις ή ιδέες.

Η πιο επικίνδυνη από αυτές τις ιδέες είναι η **θέσπιση εκτεταμένων ζωνών αποκλεισμού για την αιολική ενέργεια. Ακούγονται αντιεπιστημονικές ιδέες για οριζόντια θέσπιση τέτοιου αποκλεισμού από όλες τις περιοχές Natura 2000 ή όλες τις περιοχές ΖΕΠ.** Όμως τα αιολικά πάρκα είναι εξ ορισμού φιλοπεριβαλλοντικά έργα που συμβάλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Επομένως η εγκατάστασή του πρέπει κατ' αρχάς να επιτρέπεται. Για να απαγορευθεί η εγκατάσταση ενός αιολικού πάρκου, θα πρέπει να **αποδεικνύεται** (και όχι απλώς να πιθανολογείται) ότι αυτή θα επιφέρει ανεπίστρεπτη και μεγάλη βλάβη σε ένα σημαντικό προστατευτέο αντικείμενο υψηλής αξίας, η οποία (βλάβη) δεν μπορεί να αντισταθμιστεί. Αυτή η απόδειξη πρέπει να βασίζεται στα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του δεδομένου προτεινόμενου έργου και τις τεκμηριωμένες ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης περιοχής στην οποία προτείνεται η χωροθέτηση και όχι σε γενικές θεωρήσεις για την τεχνολογία και τη φύση. Μόνο αν αποδεικνύονται αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις, τότε ένα αιολικό πάρκο θα μπορεί να απορρίπτεται.

Για να αποφευχθούν υπερβολές που θα υπονομεύουν τους κλιματικούς στόχους, το Υπουργείο Περιβάλλοντος έχει την ευθύνη να διασφαλίσει το στενό και έγκαιρο συντονισμό της πολιτικής για την προστασία της βιοποικιλότητας, της χωροταξικής πολιτικής και της ενεργειακής πολιτικής. Πιο συγκεκριμένα: αυτή την περίοδο βρίσκεται σε εξέλιξη η εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) για τις περιοχές Natura 2000. Οι μελέτες αυτές εκπονούνται χωρίς καμία εμπλοκή των Διευθύνσεων Χωροταξίας και Ενέργειας του ΥΠΕΝ. **Απαιτείται να θεσπισθεί ένας διατομεακός μηχανισμός με υπηρεσιακά στελέχη και την εμπλοκή της πολιτικής ηγεσίας, που θα παρακολουθεί την εκπόνηση των ΕΠΜ και θα διασφαλίζει τη συνέπειά τους με τους στόχους κλιματικής πολιτικής, πριν την ολοκλήρωση και παραλαβή τους. Ανάλογος μηχανισμός θα πρέπει να υπάρξει και για την αναμενόμενη επικαιροποίηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου των Α.Π.Ε.**

2) Το δεύτερο ζήτημα αφορά τον Ειδικό Λογαριασμό Α.Π.Ε.

Οι προβλέψεις του ΔΑΠΕΕΠ δείχνουν ότι στο τέλος του 2020 ο Λογαριασμός θα εμφανίσει ξανά λογιστικό έλλειμα. Ο ΕΛΑΠΕ δεν έπαψε ποτέ να έχει ταμειακό έλλειμα και για αυτό

οι καθυστερήσεις πληρωμών στους παραγωγούς συνεχίζονται. Η αγορά δεν διαθέτει πληροφόρηση για το ποια είναι η πραγματική ταμειακή κατάσταση του ΕΛΑΠΕ, ποιοι του χρωστάνε και πόσα. Αυτή η διαφάνεια είναι απαραίτητη.

Απαραίτητο είναι επίσης να ληφθούν υπόψη οι υποχρεώσεις που έχει ο ΕΛΑΠΕ. Υπάρχουν εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις, υποχρεώσεις προς παραγωγούς, υποχρεώσεις για τόκους υπερημερίας. **Το Υπουργείο οφείλει από τώρα να προετοιμαστεί για την κατάληξη αυτών των υποθέσεων.** Σημειώνεται ότι παρά τις υποχρεώσεις αυτές, κατά το παρελθόν υπήρξαν απευθείας εκροές του ΕΛΑΠΕ ωσάν να είχε πλεόνασμα. Πιο πρόσφατα θεσπίστηκαν μειώσεις των πόρων του. **Οι παραγωγοί χρειάζονται ενημέρωση για τη συνολική εικόνα και για το πώς συγκεκριμένα θα αντιμετωπισθούν οι υποχρεώσεις του ΕΛΑΠΕ που δεν λαμβάνονται υπόψη στα δημοσιοποιούμενα Δελτία του ΔΑΠΕΕΠ.**

Τα δύο αυτά προβλήματα δεν είναι τα μόνα. Πρόκειται όμως για ζητήματα που εμπλέκουν, ουσιαστικά, αποκλειστικά το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και επομένως μπορεί να τα αντιμετωπίσει άμεσα. Στα άλλα προβλήματα, όπως η αδειοδοτική γραφειοκρατία, εμπλέκονται και πολλά άλλα συναρμόδια Υπουργεία.

Τελειώνω με ένα αισιόδοξο τόνο: Η Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ καλύτερη κατάσταση από ό,τι λίγα χρόνια πριν. Ξεπερνά την κρίση. Εκπέμπει διαρκώς μηνύματα επιστροφής στην κανονικότητα. Η νέα Κυβέρνηση έχει αναλάβει πολιτικές δεσμεύσεις για την ενεργειακή και την κλιματική πολιτική που, λίγους μήνες πριν, δεν θα τις διανοούμαστε. Η ενεργειακή αγορά και οι θεσμικοί της φορείς είναι διαθέσιμοι να συμβάλουν για να γίνουν πράξη οι δεσμεύσεις. Με τον τρόπο αυτό, με λίγα λόγια και πολλή δουλειά, μπορούμε να τα καταφέρουμε.